

dikwijls niet aanvangt met het leggen van het laatste ei; dat het bebroeden vooral bij vroege broedsels soms eenigen tijd wordt onderbroken en dat de bebroedingstijd varieert naar plaats en jaargetijde. Ook omtrent wulpen komen merkwaardige schommelingen aan 't licht. Bovendien blijkt, dat zelfs binnen de grenzen van ons kleine landje groote verschillen voorkomen in 't gedrag van de vogels.

Th.

Koolstronk. — Dezer dagen vond ik in onzen tuin iets eigenaardigs, op 't gebied van plantkunde.

Een ondergespitte koolstronk, die met de wortels naar boven stond, had tusschen zijne wortelharen, verscheidene knoppen gevormd, waaruit zeker eenige stengels te voorschijn gekomen zouden zijn. Ik heb hem op water gezet, om te zien of de knoppen nog verder zullen uitloopen.

Iets dergelijks heb ik wel eens waargenomen bij een paardenbloem (*Taraxacum officinale*). Deze, ook onder gespit en met de wortels naar boven geraakt, had knoppen gevormd aan 't afgestoken eind der wortels. Later vonden we nog een dergelijk exemplaar, waar reeds aan het andere einde wortels ontstaan waren, en aan het bovenende een rozet van bladeren.

Ook heb ik er een gevonden, welker bladeren op de gewone plaats, hoewel onder den grond, ontwikkelden, en aan het einde van den wortel boven den grond, *eveneens* ontwikkelende knoppen droeg. Gaarne vernam ik van u, of dit meer voorkomt; of zijn er soms bepaalde oorzaken, die een dergelijk verschijnsel te weeg roepen.

Rozenburg.

H. MOERMAN.

Overal aan een plant kunnen zich knoppen vormen, die onder gunstige omstandigheden uitloopen.

H.

Over de Boomklevers. *De Heeren J. en W. te Haarlem.* — Reeds verscheidene malen was ik van plan ook een duit in 't zakje te doen over »de boomklever-invasie«, doch er kwamen zooveel getuigen, dat mijne woorden in de pen bleven. Mijn vele bezigheden hielden me terug, nu de heeren J. en W. te Haarlem echter die getuigenissen willen wegdoezelen, nu vraag ik weer eens een klein plaatsje in *D. L. N.* Ze zeggen hier in den Achterhoek: »Een woordje op zijn pas, is zoo goed als geld in de kas.«

»Maar uwe geloofsbriefjes als natuurliefhebber?« hoor ik de heeren J. en W. al vragen. Het is misschien voldoende te zeggen, dat ik reeds voor meer dan dertig jaren eene aardige natuur-historische verzameling had, dat ik als lid der Nederlandsche Natuur-historische vereeniging voor ongeveer tien jaren de heeren redacteuren van dit tijdschrift herhaaldelijk te Amsterdam op de vergaderingen ontmoette en met hen kennis maakte. Naar mijn bescheiden meening behoort ik dus niet tot de rubriek: liefhebbers van vandaag of gisteren.

Welnu ik verklaar bij dezen plechtig:

1ste dat het aantal boomklevers in deze streek in 't najaar van 1910 en 't voorjaar van 1911 ongewoon talrijk was;

2de dat ik ze in September 1910 tot op een meter afstand kon naderen, terwijl ze bezig waren de zaden in een bedje met zaaibloemen te verorberen;

3de dat ik ze dezen winter (en nooit vóór dezen) dagelijks in een schuurtje kon verrassen, waar steeds een kist met kippenvoer staat;

4de dat ik herhaaldelijk exemplaren, die de ruiten voor een deur aanzagen, in handen heb genomen om ze buiten te brengen;

5de dat mijn jongen van negen jaar mij kwam meedeelen, dat hij, door de deur met een touw dicht te trekken, een mooie vogel had gevangen, die steeds in de schuur vloog.

6de dat bovengenoemd touw toevallig nog aan de knop bevestigd is en dus nog als overtuigingsstuk dienst kan doen; ¹⁾

7de dat de boomklever hier in dien tijd tot de meest gewone en minstschuwe vogels behoorde, in tegenstelling met zijn aard en voorkomen in andere tijden;

8ste dat in deze streken dus wel degelijk van een boomklevers-invasie kan gesproken worden;

9de dat ik nog nooit musch of vink in dat schuurtje bij den zaadbak gezien heb en de boomklevers er in- en uitvlogen, terwijl ik op eenige passen afstand stond te kijken. Die dieren hadden hun schuwheid dus afgelegd.

Natuurlijk neemt het aantal waarnemers toe; sedert het verschijnen van *D. L. N.* is de natuur voor duizenden en duizenden levend geworden: het aantal observaties stijgt onrustbarend, doch ik geef U de verzekering, dat die mededeelingen bij de heeren Heimans en Thijssse geen onrust zullen baren, zoo noodig zullen ze weten te schiften. Integendeel ze hebben gezaaid en gewied, jaren en jaren en nu komt de oogst binnen, van alle kanten

¹⁾ Vermoedelijk nog een paar dagen, daar de schoonmaakwoede hier epidemisch heerscht; spoedig zal het als offer vallen.

komen ze aandragen; het zaad was goed en er rustte zegen op hun arbeid. En wordt de ruimte te klein, welnu ze zetten de schuren uit. Als jongen, vóór ik op de kweekschool kwam, genoot ik volgens gewoonte extract van de levende natuur. De drie rijken der natuur in twaalf blad zijden: Tweehandigen, vierhandigen, handvleugeligen, enz. Wat is de natuur in dien tijd gegroeid!

Doch nu wat anders.

Waar zijn de wespen van 1909 gebleven? Heeft iemand ze in 1910 nog waargenomen? In 1909 waren er zeven nesten hier in het bosch om mijn huis. 't Was gewoon een ramp. Een van mijn leerlingen moest ik na hem eerst met een vloerkleedje bewerkt te hebben van top tot teen met ammonia liquida inwrijven. Voorjaar 1910 waren de talrijke overwinterde wijfjes weer present. In aantal zag ik ze en ving ze aan bloeiende sneeuwbes. Ze begonnen hun nest te maken; na de kou in Mei—Juni zag ik er geen enkele meer; gezegende kou. Heeft die kou soms ook op haar geweten het gebrek aan bessen en zaden in de bosschen, zoodat o. a. ook de lijsters verleden jaar een plaag in mijn tuin waren? Een vijftigtal bessenstruiken hebben ze bijna geheel leeggeplunderd; de frambozen hingen half rijp met trosjes naar beneden omdat de zwakke takjes onder den last der dieren braken, 't was treurig.

Zou gebrek aan voedsel ook de boomklevers soms tot zwerftochten genoopt hebben?

Nu weer het woord aan andere waarnemers.

Den heeren J. en W. mijn dank voor het schampschot in mijn wijk, waardoor ik even opschrikte en naar de pen greep.

Huize »Gelre« Laag Keppel.

G. J. KLOKMAN.

Een duintocht. — Tot onze spijt staat onder de teekening der vlinder op blz. 40 van afl. 2 eenen verkeerden titel. De lezer leze hier St. Jacobsvlinder in plaats van Oranjetipje.

J. A. M. BOER en D. VAN DER POORT JZN.

Een plant uit de Ned. Kolenmijnen. — Bijgaand botanisch product gaf mij een der mijn-ingenieurs alhier met verzoek tot determinatie. 't Groeit in de staatsmijn Wilhelmina op eikenhouten beschoeiingen van de mijngalerijen. Ik kan er niet uit wijs worden. Kunt u mij s.v.p. in een der volgende afleveringen van *D. L. N.* even inlichten?

Heerlen.

Mr. D. FREES.

Het is de zwamvlok van de Honingzwam. *Armillaria mellea*; die zich onder de schors tot banden verdicht; z.g.n. *Rhizomorphen*.

H.

Paulownia. — In het Fred.Hendpl. bloeien 2 boomen, met blauwe bloemen. Ik heb ze er al lang zien staan, maar nooit zien bloeien.

Amsterdam.

P. DRIJVER.

Dit is wel voor het eerst sedert 20 jaar, dat in ons land *Paulownia*'s volop bloeien. H.

Een broedende Kardinaal. — Zooals u zich misschien herinneren zult, hebt u voor een paar jaar in *D. L. N.* een stukje geschreven over de Grijze Kardinalen en daarin o.a. medegedeeld dat deze vogels in ons land niet tot broeden gebracht konden worden. Kort nadat ik dit gelezen had, broedden bij mij in een open buitenvolière een paar Kardinalen en heb ik er tot viermaal jongen van gehad, die echter niet ouder dan twee weken werden. Dat Kardinalenpaar is later gestorven, maar nu heb ik weer een paartje dat nu twee eieren heeft, mooie donker-groen-gespikkelde, ik heb er de beste verwachtingen van. Misschien is deze mededeeling van belang voor de lezers van *D. L. N.* en wilt u die wel met deze broeierij in kennis stellen.

Haarlem.

Dr. SCHUTTE.

Abnormale Akeleien. — We hebben al eenige jaren in 't schooltuintje een paar Akeleien, die zich voortzaaien. Dit jaar bevinden zich onder de zaailingen een paar met nagenoeg zuiver groene bloemen. Bij deze exemplaren zijn de kroonblaadjes zeer klein, terwijl de sporen bij één nagenoeg niet ontwikkeld zijn, en een ander plantje kelkbladeren heeft van ongelijke grootte.

P. VOERMAN.

Bladluizen. — Ik heb een hortensia in pot, van verleden jaar, die zich krachtig heeft ontwikkeld, maar vol met luizen is. Zou het helpen als de plant door een vaporisator met tabakswater werd besproeid? Of is U een beter middel tegen deze kwaal bekend?

Rotterdam.

W. CANTA.

Het middel is goed; ook wordt gebruikt en aanbevolen: *Phytophiline*.

H.